

यश्चायं मन्युजो मेऽग्निर्लोकानादातुमिच्छति । दहेदेष च मामेव निगृहीतः स्वतेजसा ।
भवताञ्च विजानामि सर्वलोकहितेषुतां । तस्माद्विधेयं यच्छ्रेयो लोकानां मम चेश्वराः ।
॥ पितरञ्जुः ॥ य एष मन्युजस्तेऽग्निर्लोकानादातुमिच्छति । अप्सु तं मुञ्च भद्रं ते लोका ह्यप्सु प्रतिष्ठिताः ।
आपोमयाः सर्वरसाः सर्वमापोमयं जगत् । तस्मादप्सु विमुञ्चेमं क्रोधाग्निं दिजसत्तम ।
अयं तिष्ठतु ते विप्र यदोच्छसि महोदधौ । मन्युजोऽग्निर्दहन्नापो लोका ह्यापोमयाः सृताः । १८६०
एवं प्रतिज्ञा सत्येयं तवानघ भविष्यति । नचैवं सामरा लोका गमिष्यन्ति पराभवं ।
॥ वशिष्ठ उवाच ॥ ततस्तं क्रोधसञ्जातं और्वोऽग्निं वरुणालये । उत्सर्ज्य सचैवाप उपयुक्ते महोदधौ ।
महद्भयशिरो भूत्वा यत्तदेदविदो विदुः । तमग्निमुद्गिरद्वक्त्रात्पिवत्यापो महोदधौ ।
तस्मात्त्वमपि भद्रं ते न लोकान्दन्तुमर्हसि । पराशर परास्त्रोकाञ्जानन् ज्ञानवतां वर ।
इत्यादिपर्वणि चैत्ररथपर्वण्यौर्वोपाख्यानेऽशीत्यधिकशतोऽध्यायः ॥ १८० ॥
॥ गन्धर्व उवाच ॥ एवमुक्तः स विप्रर्षिर्वशिष्ठेन महात्मना । न्ययच्छदात्मनः क्रोधं सर्वलोकपराभवात् । १८६१
द्विजे च स महातेजाः सर्ववेदविदांवरः । क्षीराक्षससत्रेण शक्तेयोऽथ पराशरः ।
ततो वृद्धाश्च बालाश्च राक्षसाश्च महामुनिः । ददाह वितते यज्ञे शक्तेर्वधमनुस्मरन् ।
नहि तं वारयामास वशिष्ठो रक्षसां वधात् । द्वितीयामस्य माभाङ्गं प्रतिज्ञामिति निश्चयात् ।
त्रयाणां पावकानाञ्च सत्रे तस्मिन्महामुनिः । आसीत्पुरस्तादीप्तानाञ्चतुर्थ इव पावकः ।
तेन यज्ञेन शुभ्रेण ह्ययमानेन शक्तिजः । तद्विदीपितमाकाशं सूर्येणैव घनात्यये । १८६०
तं वशिष्ठादयः सर्वे मुनयस्तत्र मेनिरे । तेजसा दीप्यमानं वै द्वितीयमिव भास्करं ।
ततः परमदुष्प्रापमन्यैर्दृष्टिर्दरधीः । समापिपयिषुः सत्रं तमत्रिः समुपागमत् ।
तथा पुलस्त्यः पुलहः क्रतुश्चैव महाक्रतुः । तत्राजगमुरमित्रं रक्षसां जीवितेषुया ।
पुलस्त्यस्तु वधात्तेषां रक्षसां भरतर्षभ । उवाचेदं वचः पार्थ पराशरमरिन्दमं ।
कच्चित्तातापविघ्नं ते कच्चिन्नन्दसि पुत्रक । अजानतामदोषाणां सर्वेषां रक्षसां वधात् । १८६१
प्रजोच्छेदमिमं मच्छ नहि कर्तुं त्वमर्हसि । नैष तात द्विजातीनां धर्मो दृष्टस्तपस्विनां ।
शम एव परो धर्मस्तमाचर पराशर । अधर्षिष्ठं वरिष्ठः सन्कुरुषे त्वं पराशर ।
शक्तिञ्चापि हि धर्मज्ञं नातिक्रान्तुमिर्हर्हसि । प्रजायाश्च ममोच्छेदं नचैवं कर्तुमर्हसि ।
शापाद्धि शक्तेर्वाशिष्ठ तदा तदुपपादितं । आत्मजेन स दोषेण शक्तिर्नीत इतो दिवं ।
नहि तं राक्षसः कश्चिच्छक्तो भवयितुं मुने । आत्मनैवात्मनस्तेन दृष्टो मृत्युस्तदाऽभवत् । १८६०
निमित्तमात्रस्तत्रासीद्विश्वामित्रः पराशर । राजा कल्माषपादश्च दिवमारुह्य मोदते ।
ये च शक्तवराः पुत्रा वशिष्ठस्य महामुनेः । ते च सर्वे मुदायुक्ता मोदन्ते सहिताः सुरैः ।
सर्वमेतद्वशिष्ठस्य विदितं वै महामुने । रक्षसाञ्च समुच्छेद एष तात तपस्विनां ।
निमित्तभूतत्वं चात्र क्रतौ वाशिष्ठनन्दन । तत्सत्रं मुञ्च भद्रं ते समाप्तमिदमस्तु ते ।